

Loova ettevõtlikkuse arendamine ainetundides kui aktiivse kodaniku kujunemise võimaldaja

Koolituse kood: AMI2016/LEV

Õppekavarühm: kasvatusteadused

Tegevus vastab

- õpetaja ja vanemõpetaja kutsestandardi tasemetele 7 läbiva kompetentsi p. 1,3,6,7,9,11; arendus-, loome-, teadustegevuse p.2; nõustamise ja mentorluse p.1; refleksiooni ja professionaalse enesearenduse p.1,2; õpi- ja õpetamistegevuse kavandamise p.2,4, õpikeskkonna kujundamise p.1 ja õppimise ja arengu toetamise p.1,3,4;
- PRÕK §2 p.3,4; §3 p.1,3; §4 p.3 lg.1,2,3,4,6,7; §5 p.1,4; §6 -12 ja GRÜK §2 p. 1,2; § 3 p.1,2; §4 p.3 lg.1,2,3,4,6,7; §5 p.3,5,7,10,12; §6; §7 p.4 lg. 5,7; §16 p.1,3,5;
- täiendusõppe prioriteedile „ arendada õpilastes kodanikujulgust ja ettevõtlikkust igapäevase õppetegevuse toel“, „luua õpikeskkond õpilaste kognitiivsete võimete arengule“.

Täienduskoolitus toetub

- TALIS 2013 uuringutele
- tänapäevastele teaduslikele uuringutele pedagoogikast ja sotsiaalpsühholoogiast
- tunnustatud parimatele praktikatele.

ÕPIVÄLJUNDID

Osaleja:

- mõtestab kodanikujulguse ja ettevõtlikkuse mõistet ning seostab seda riiklike õppekavade üldosade alusväärtuste, sihiseadete ja pädevustega
- tunneb ettevõtlikkuspädevusega seostuvaid oskusi, omadusi ja käitumist
- seostab enda rolli ettevõtlikkuse ja kodanikujulguse arendamisel õpetaja kutsestandarditega
- analüüsib enda tegevust ainetunnis õpilase loovuse ja ettevõtlikkuse toetamise kontekstis
- teadvustab ettevõtlikkust toetava demokraatliku tunni ülesehitust
- teadvustab loovuse ja ettevõtlikkuse kujunemisele mõjuvaid takistavaid ja võimaldavaid tegureid
- tunneb divergentse ja konvergentse mõtlemise olemust ning omavahelist hindamisest tulenevat seost
- tunneb loova mõtlemise komponente ning nende arendamise võimalusi ja takistusi koolielus

- oskab luua harjutusi vastavalt tunni teemale probleemitundlikkuse, mõtlemise voolavuse, mõtlemise paindlikkuse arendamiseks
- oskab korraldada mõtete esitlemist teiste konkureerivate mõtete kõrvale tunnisituatsioonis
- oskab rakendada loovaid individuaalseid ja koostõiseid probleemilahendamise meetodeid
- tunneb probleemõppe mõistet, metoodikat ja selle seost ettevõtlikkuse arendamisega
- kavandab 1 õppetegevuse lähtuvalt probleemõppe strateegiast
- tunneb rühmatöö loomise ja käivitamise põhimõtteid
- teab, kuidas tulla toime õpilaste vastupanuga erinevatesse koostöörühmadesse koondumiseks ja osalemiseks
- tunneb õppijat kaasavaid eesmärgistamise võtteid
- tunneb analüüsimist, sünteesimist, teadmist, mõistmist ja hindamist soodustavaid küsimusi õpilase mõtlemise arendamiseks
- tunneb ja oskab õpilastega koos luua väljundeid ja tulemuste hindamiskriteeriume
- teadvustab kohusetunde ja vastutustunde erinevust ja mõju kodanikualgatusel
- teav enesetõhususe ja ettevõtlikkuse seoseid
- analüüsib enda ettevõtlikkuspädevuse komponente ja kavandab nende arendamise

KOOLITUSE PÕHITEEMAD

I moodul: Õpilase ja õpetaja koostöö kognitiivsete võimete ja ettevõtlikkuse arendamiseks. 16 t

- Kodaniku kujunemise, ettevõtlikkuse teema kaasaegse ühiskonnaliikme arengus;
- Elukestva õppe tähtsus, seos kodanikuks olemise ja ettevõtlikkusega ja selle esitlemine õpilastele;
- Aine kui vahend ettevõtlikkuse ja kodanikujulguse arendamisel;
- Tunni ülesehitamine 3-faasilise õpiprotsessi mudelile ja koostööle;
- Sotsiaal-konstruktivismi rakendamine kodanikujulguse ja ettevõtlikkuse arengu teenistusse;
- Ettevõtlikkuspädevusega seostuvad oskused, omadused ja käitumine
- Riskivalmiduse ja enesetõhususe sosed ettevõtlikkusega
- Koostöörühmade moodustamine ja koostööprintsipiide rakendamise tagamine;
- Diskussioonimeetodid ettevõtlikkuse arendamisel
- Õpilase kognitiivsete võimete arendamise teadlik juhtimine: analüüsimist, sünteesimist, mõistmist ja otsustamist soodustavate küsimuste ja meetodite abil
- Õpetaja oskused ettevõtlikkuspädevuse arendamiseks keskkonna loomisel: hinnanguvaba kirjeldamine, tunnetega tegelemine, ebakohase käitumise ohjamine;
- Õpetaja enda tegevuse refleksioon ja eneseanalüüs kui ettevõtlikkust toetavad tegevused ning selle võimaldamine õpilastele õpiprotsessis;
- Õpetaja ettevõtlikkuspädevuse väljendumine ja selle teadlik arendamine

II moodul: Loovus kui ettevõtlikkuse ja kodanikujulguse käivitaja. 16 t

- Ettevõtlikkuse seos loovusega;
- Loovus, loomingulisus, spontaansus, impulsiivsus;
- Loovmõtlemise olemus ja tingimused;
- Konvergentne ja divergentne mõtlemine ning nende vahekord tunnis ettevõtlikkuse ja kodanikujulguse arendamisel;
- Loovuse arendamist võimaldavad komponendid ning nendega tegelemise olulisus ja nende arengule takistavalt mõjuvad tegurid;
- Probleemitundlikkuse kui ettevõtlikkuse käivitaja arendamise meetodid ainetundides;
- Mõtlemise paindlikkuse arendamine, ainete- ja valdkondadevahelise lõimingu võimaldamine;
- Mõtlemise paindlikkuse ja voolavuse arendamiseks sobivad võtted ja meetodid;
- Loova mõtlemise mõju õpimotivatsioonile;
- Ideede kriitilise hindamise individuaalsed ja koostöised võtted;
- Ideede ja mõtete esitlemise toetamise võtete kujundamine õpilastes;
- Loovaks mõtlemiseks ja ideede esitlemiseks vajaliku psühholoogilise turvalisuse tagamise olulisus ja õpetajaoskused;
- Kodanikujulguse seotus enesekindluse ja eneseväärtustundega

III moodul: Probleemõpe: eesmärgi püstitusest eneseanalüüsini. 16 t

- Kõrgemate vajaduste (kuuluvus-, pädevus- ja autonoomiavajadus) rahuldamise korraldamine ainetundides;
- Probleemõppe mõiste ja põhistruktuur
- Probleemõppe meetodid
- Probleemõppe rakendamine individuaalse, paaris-, rühmatöona
- Probleemküsimuste sõnastamine
- Eesmärgistamise võtted ja neile vastav refleksioon ning analüüsi käivitamine;
- Uurimuslikud õpikeskkonnad ja IT-vahendid loovuse ja ettevõtlikkuse äratamiseks
- Probleemide autentsus ja sotsiaalne kontekst
- Projektõppe ja õpiprojekti mõiste
- E-keskkonnad disainimiseks, ideede genereerimiseks, planeerimiseks, grupiotsuste tegemiseks
- Koostöised õppimisviisid üksteise arengu toetamisel;
- Eneseanalüüs koosõppes, individuaalse ja grupilise eneseanalüüsi võtted;
- Väljundite sõnastamine ja neile vastavate hindamiskriteeriumide loomise võimaldamine individuaalselt ja grupiliselt;
- Iseseisva töö esitlus ja tagasiside osalejatelt;
- Kursusel õpitu kokkuvõtlik loov esitlus vabalt valitud vormis

Õppe maht akadeemilistes tundides (sh iseseisva töö maht)

56 akadeemilist tundi, millest 48 tundi auditoorset tööd (20% loenguid ja 80% praktilist tegevust ja refleksiooni) ning 8 tundi iseseisvat tööd (tegevust klassiruumis, kirjalik refleksioon ning analüüs).

Õppetöö korraldus

Õppesessioone toimub kokku 3 (3x2 päeva, igal päeval 8 akadeemilist tundi). Õppesessioonid toimuvad igakuiselt 3 kuu jooksul nii, et vahele jääb aeg iseseisvaks praktiseerimiseks. Õppetöö mõju hinnatakse valdkondliku eksperdi abiga välja töötatud kirjaliku mõju hindamise lehega, mis sisaldab ka tagasisidet koolitusele.

Õppe alustamise tingimused

Õppijateks võetakse vastu kõrg- ja keskkharidusega täiskasvanud õppijaid nende isikliku avalduse alusel ilma sisseastumiseksamiteta ja vanusepiiranguteta.

Osalevad õpetajad, kellel on igapäevane õpetajatöö kogemus. Osaleja registreerub ja esitab elektroonselt kooskõlastuse kooli õppejuhiga täienduskoolitusel osalemise aja kindlustamise kohta, meetodite rakendamise võimalikkuse kohta igapäevatoos. Osaleja vastab elektroonilisele küsimustikule (sh motivatsiooni kohta sooritada koolitusega seotud iseseisev töö).

Õppe sisu ja meetodite kirjeldus

Täienduskoolitus toetub sotsiaalkonstruktivistlikule õpiparadigmale. Õppekeskkonnas kasutatakse:

- tõhustatud loenguid ~ 20% ajast;
- erineva mahuga rühmatöid mitmekesiste meetodite toel; lugemismeetodeid, kirjutamise meetodeid, sotsiomeetria meetodeid, koostöömeetodeid, eesmärgistamise ja evokatsiooni meetodeid, refleksioonimeetodeid ning supervisioonimeetodeid iseseisva töö reflekteerimiseks kokku ~ 80% ajast.
- loovuse ja ettevõtlikkuse arendamiseks ja esilekutsumiseks mõeldud meetodeid
- probleemõppe meetodeid

Koolitus on üles ehitatud **õppijakesksele kogemusõppele**, kus osalejad on aktiivselt kaasatud ning toimub aktiivne kommunikatsioon grupis. Kasutatavad interaktiivsed meetodid lähtuvad sotsiaalkonstruktivismist, kogemusõppest ja andragoogika põhimõtetest: tõhustatud lühiloengud, praktilised harjutused, juhitud rühmatööd ja arutelud, eneserefleksiooniharjutused, meeskonnapõhiste metoodikate läbitegemine ja analüüs, parimate praktikate jagamine jmt.

Õppe sisu toetub tänapäevastele uuringutele ja parima praktika näidetele.

Kõikide teemade käsitus on **praktikapõhine**: interaktiivsetes grupiaruteludes toimub saadud info ja kogemuse isiklik mõtestamine ja võimaluste leidmine selle integreerimiseks oma igapäevatoosse. Keskendutakse reaalse õpetamistöö ja konkreetsete probleemidega

seonduvate praktiliste olukordade lahendamisoskuste arendamisele. Luuakse positiivne, turvaline ja osalejaid motiveeriv õpikeskkond ning sellele toetuvad tingimused osalejatevaheliste kontaktide tekkeks, koostööoskuste arenemiseks, tulevaste ühistegevuste planeerimiseks. Koolituspäevade vahepeal rakendatakse õpitut igapäevatoos ning oma kogemust esitletakse ja analüüsitakse koolituse järgmises moodulis.

Moodulite vahepealne iseseisev töö

Moodulite vahepealne iseseisev töö

1. Luua iga loova mõtlemise komponendi arendamiseks tunni teemast lähtuv 1 suuline ja 1 tegevuslik harjutus: kokku 8 harjutust. Neid klassis rakendada ja tulemust analüüsida.
2. Koostada 1 digitaalne õpiobjekt oma õpetatavas aines, kus areneb õpilase analüüsisoskus, sünteesisoskus, teadlikkuse käivitumine, tähenduse loomine, seostamine, prognoosimine.
3. Koostada probleemõppe strateegiat rakendava õppetegevuse konspekt, see ette valmistada ja õpilastega läbi viia. Koguda tagasisidet õpilastelt ning koostada eneserefleksioon, see koolitusel esitada.

Digikompetentsi arendamise viisi lühikirjeldus

Osalejale luuakse e-keskkond enda kogemuse jagamiseks ja iseseisva töö koostamiseks, kuhu pannakse üles ka temaatiline lisamaterjal.

IT-õpiobjektide koostamine juhendamise abil ja nende jagamine.

Probleemõppe rakendamis toetavate e-keskkondade tutvustamine ja kasutamine koolitusel.

Õppekeskkonna kirjeldus

Õppekeskkond on piisav õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamiseks.

Koolituskohad on ühistranspordi ja autoga kergesti ligipääsetavad. Koolitusruumis on täiskasvanud õppijale sobivad lauad ja toolid, õppeklassile kohane valgustus ja temperatuur.

Õppekeskkond on varustatud vajalike tehniliste ja muude koolitusvahenditega, tahvli/pabertahvli kasutamise võimalusega, internetiühendusega. Kõik kursusel osalejad saavad personaalse korrastatud ja ühtlustatud koolitusmaterjalide komplekti, mis on komplekteeritud vastavalt täiendkoolituse koolituskavale.

Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus

Koolitajal on:

- kõrgharidus
- andragoogika- või täiskasvanukoolituse alane väljaõpe
- töökogemus haridusasutuses

Koolitaja toetab sihipäraselt loodud õpituatsioonis täiskasvanud õppijate õppimist ja enesearendust.

Võimalikud täiendusõppe läbiviijad

Koidu Tani-Jürisoo, Marje Kuslap, Markus Tani, Anu Parts, Ene Kulasalu, Kadi Jürimäe

Õppe lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid

Kursuse lõpetamiseks on osaleja osalenud 80% auditoorses tegevuses, koostanud iseseisva töö, esitlenud seda ning osalenud e-keskkonna tegevustes. Osalejale väljastatakse SA Omanäolise Kooli Arenduskeskuse koolituskeskuse Avatud Meele Instituut tunnistus koos õiendiga.